

Språkplan i Aulerød barnehage for hørselshemmede.

Dette er en plan for språkopplæring av barn med plass i Aulerød barnehage for hørselshemmede, som ivaretar barns rett til tegnspråkopplæring. Den sikrer at barn får tilstrekkelig utvikling av eget språk og gir informasjon til foreldre / foresatte og øvrige samarbeidspartnere, om den utvidede jobben som gjøres i møte med barns språkutvikling i vår barnehage.

Språk tilegnes i naturlige samhandlinger med andre mennesker, og det er i samhandling med andre barn og voksne som bruker det samme språket naturlig at man utvikler seg som menneske. Å kunne velge selv hvem en vil interagere med på norsk tegnspråk, er viktig for den kognitive utviklingen. Å møte andre mennesker med samme språk er også viktig for barnets egen trygghet, selvbilde, og for å kunne styrke sin identitet og kulturelle tilhørighet både som hørselshemmet og som KODA (Kids of deaf adults). Aulerød barnehage har fokus på en bimodal tospråklig tilnærming, det vil si bruk av både norsk tegnspråk som er visuelt og norsk tale med tegn som støtte, som er auditivt. All språktrening er tilpasset barnets behov og knyttet til talespråk, tegnspråk og Norsk med tegnstøtte (NMT). Vi bruker kun talespråk alene i lyttetrening i små grupper eller en til en der det er behov for det.

Mange års erfaring viser oss at når tegnspråkopplæringen blir gitt i et naturlig bimodalt tospråklig barnehagemiljø er det enklere for barnet å kunne uttrykke seg fritt på begge språkene på sikt, og å bli inkludert i miljøet. Vi finner også en del forskning knyttet til dette. Kristoffersen (2014) nevner i sin doktoravhandling at "Hørselshemmede barn har utfordringer knyttet til å delta i språklige samhandlinger på linje med sine typiske hørende jevnaldrende", hun nevner også at "det kan se ut som hørselshemmede barn profiterer der man samler flere hørselshemmede i en barnegruppe, såkalt "co-enrollement". Og det kan vi tolke dithen at det er det felles språket som er avgjørende for fellesskapet.

Språkopplæringen ses i sammenheng med barnehagens rammeplan. I barnehagens rammeplan står det at «Barnehagen skal anerkjenne og verdsette barnas ulike

kommunikasjonsuttrykk og språk, herunder tegnspråk». Personalet i barnehagen må derfor være bevisst på sin rolle som språklige forbilder og tilstedeværende kommunikasjonshjelpere for barna. Det innebærer at personalgruppen også består av voksne med tegnspråk som førstespråk, som kan være et godt språklig forbilde. Vi er opptatt av at det skal være et godt tegnspråkmiljø for alle barna i barnehagen, uansett hvilket språk man har som førstespråk. Tidligere forskning har vist at det er høyere forekomst av psykososiale vansker hos hørselshemmede barn (Laugen, Jacobsen, Rieffe og Wickstrøm 2016). Man kan se for seg at et hørselshemmet barns vei mot utenforskap starter allerede i barnehagen, men fordi det ofte med et overfladisk blikk kan se ut som alle er sammen i barnehagen, blir ikke utfordringer fanget opp før ved skolegangen. (Patrick Kermit, 2018)

Språkloven § 7 sier at: «Norsk tegnspråk er det nasjonale tegnspråket i Norge. Som språklig og kulturelt uttrykk er norsk tegnspråk likeverdig som norsk». Det innebærer at begge språkene skal tas i bruk på likeverdig måte. Alle offentlige sektorer har dermed ansvar for å fremme og verne om Norsk tegnspråk. Norske tegnspråkbrukere har dermed rett til å lære, møte og bruke språket sitt. Med det som bakgrunn velger vi å legge frem en felles språkplan til bruk for alle barn som kommer til Aulerød barnehage, og som skal tilegne seg norsk tegnspråk eller som har norsk tegnspråk som førstespråk og/eller morsmål.

Kommunikasjon, språk og tekst

Gjennom arbeid med fagområdet skal barnehagen bidra til at barna får utforske og utvikle sin språkforståelse, språkkompetanse og et mangfold av kommunikasjonsformer. Personalet skal synliggjøre språklig og kulturelt mangfold, støtte barnas ulike kulturelle uttrykk og identiteter og fremme mangfold i kommunikasjon, språk og andre uttrykksformer. Tegnspråk er et visuelt språk. På talespråk gir stemmestyrke, toneleie og pauser informasjon om setningstype og grammatisk informasjon. På Norsk tegnspråk brukes andre virkemidler som mimikk, håndbevegelser og kroppsholdninger.

Innenfor dette fagområdet jobber vi med:

- Å uttrykke følelser på tegnspråk og ved bruk av de non- manuelle komponenter (for eksempel hvordan øyebrynnene ser ut når vi er sint, spørrende, overrasket osv.)
- Eventyr, gåter og dikt presentert på tegnspråk,
- Bruk av håndform
- Telleregler, dikt og andre barneregler på tegnspråk
- Bruk av proform for å vise gjenstander/ personer i bevegelse
- Lokalisasjon
- Rollebyting på tegnspråk gjennom eventyr og fortellinger
- Begreper på tegnspråk og talespråk
- Kommunikasjonshjelp i lek mellom barn som ikke bruker samme språk.

I arbeidet med å fremme samisk kultur og tradisjon jobber vi med samiske tegn som er spesifikt knyttet til deres kultur siden samer ikke har eget samisk tegnspråk.

Kropp, bevegelse, mat og helse

Gjennom arbeid med fagområdet skal barna få mulighet til å sanse, oppleve, leke, lære og skape med kroppen som utgangspunkt. (...) Gjennom arbeid med kropp, bevegelse, mat og helse skal barnehagen bidra til at barna opplever trivsel, glede og mestring ved allsidige bevegelseserfaringer, inne og ute, året rundt (...) blir trygg på egen kropp, får en positiv oppfatning av seg selv og blir kjent med egne følelser, (...) setter grenser for egen kropp og respekterer andres grenser.

Innenfor dette fagområdet jobber vi med:

- Temaet «Meg selv» og kroppen min.
- Tema knyttet til sansene våre.
- Bruk av hele kroppen og ansiktuttrykk for å uttrykke sine følelser.

Kunst, kultur og kreativitet

Gjennom arbeid med kunst, kultur og kreativitet skal barnehagen bidra til at barna opplever glede og stolthet over egen tilhørighet.

Innenfor dette fagområdet jobber vi med:

- Tema om døves kultur, døves historie og om KODA.
- Kreativt bruk av hendene, å skape noe med hendene som symbol for tegnspråk.

Natur, miljø og teknologi

Barnehagen skal legge til rette for at barna kan få et mangfold av naturopplevelser og få oppleve naturen som arena for lek og læring.

Innenfor dette fagområdet jobber vi med å;

- Gå på skattejakt i naturen og beskrive dyr, gjenstander og årstider på tegnspråk.
- Bli kjent med teknologi som tegnspråkbruker som f.eks. videosamtaler.
- Bruke tegnspråkmateriell på lpad/PC (erher.no, tegntv, tolket barne-tv og barne-tv på tegnspråk.)

Antall, rom og form

Arbeid med fagområdet skal stimulere barnas undring, nysgjerrighet og motivasjon for problemløsning. (...) gjennom arbeidet med antall, rom og form skal barnehagen bidra til at barna leker og eksperimenter med tall, mengde og telling og får erfaring med ulike måter å uttrykke det på.

Innenfor dette fagområdet:

- Undre vi oss sammen med barna over størrelser, former, mengder og tall på norsk tegnspråk.
- Lager telleregler på norsk tegnspråk.

Etikk, religion og filosofi

Etikk, religion og filosofi er med på å forme måter å oppfatte verden og mennesker på og preger verdier, normer og holdninger. (...) Gjennom arbeid med etikk religion og filosofi skal barnehagen bidra til at barna utvikler interesse og respekt for hverandre og forstår verdien av likheter og ulikheter i et fellesskap.

Innenfor dette fagområdet:

- Undrer vi oss sammen med barna om forskjeller og likheter, om respekt, raushet og inkludering.
- Undrer oss med barna over betydningen av et felles språk på en avdeling.
- Bygger vi opp en trygg og god identitet som tegnspråklig.

Nærmiljø og samfunn

Barnas medvirkning i barnehagens hverdagsliv legger grunnlaget for videre innsikt i og erfaringer med deltakelse i et demokratisk samfunn. (...) Barnehagen skal bidra til kunnskap om og erfaring med lokale tradisjoner, samfunnsinstitusjoner og yrker slik at barna kan oppleve tilhørighet til nærmiljøet. Kulturelt mangfold, ulike levevis og ulike familieformer er en del av fagområdet.

Innenfor dette fagområdet:

- Besøker vi forskjellige institusjoner, arbeidsplasser og kulturelle møteplasser hvor tegnspråket står i sentrum.
- Markerer vi den internasjonale tegnspråkdagen (23. september) og den nasjonale tegnspråkdagen (25. mars)
- Har vi tema der barnehagen tar opp de forskjellige metodene tegnspråkbrukere bruker for å få kontakt, for eksempel blinke med lys, trampe i gulvet og banke i bordet.
- Inviterer vi andre tegnspråkbrukere på besøk.